

Primorski dnevnik

Leto XIII - št. 113 (3648)

TRST, nedelja 12. maja 1957

Cena 30 l.

Nujni so hitri ukrepi

Nenadni majski mraz je prizadejal kmetijstvu na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji skoro dve milijardi lir škode

Po mili zimi in zgodnji pomladi so si kmetje na Tržaškem in Goriškem obetali letos dobro letino. Toda v noči med torkom in sredo je hud mraz nenadoma prekrizal vse te nade in račune. Najstarejši ljudje ne pomnijo to še takega mraza v maju; tako velike škode pa ni povzročila že dolga desetletja ne toča, ne suša.

Škoda na Tržaškem in Goriškem gre v sto milij. vsote. Točnih podatkov še ni; iz raznih krajev pa prihajajo poročila, iz katerih je razvidno, da je škoda večja, kot se je skrajša mislila. Prizadeti so zlasti kraji v zgornji in republiškobinski občini, nekateri manj v dolinski in nabrežinski občini; na Goriškem pa polja okrog Gorice, preko Standreža do državne meje v Brdih, v Doberdobi, Jamljah, Dolu itd. Na Goriškem je po prvih podatkih več kot 700 milijonov lir škode samo zaradi izgube letošnjega vinskega pridelka. Poleg tega je treba računati še škodo na prvinah in drugih kulturah, kar pomeni, da škoda presega celo milijardo lir.

Tudi za Tržaško škodo ni manjša od pol milijarde lir. Če k temu dodamo še škodo v Beneški Sloveniji pridemo skoro do dveh milijard lir. To je za razmere našega kmetijstva ogromna vsota, saj na prizadetem področju ni velikih in trdnih kmetij, ki bi tak udarec laže prenesle!

Poskodovane trte letos nikakor ne bodo obrodile. Kmet bo imel z njimi le mnogo dela, da jih bo pravilno obrezal, jim dobro pognojil z umetnimi gnojili ter se boril proti peronospori s pravočasnim zveplanjem in škropljenjem.

Mladi poganjki bodo zelo občutljivi in bodo morali vinogradniki zelo paziti na peronosporo. Pri obrezovanju pa naj bodo previdni in naj upoštevajo nasvete izkušenih kmetov ter kmetijskih strokovnjakov.

Dobrega domačega vina bo letos prav malo ali nič. Na Tržaškem so neškodovani le vinogradi v višjih predelih dolinske občine, v Bregu, v tržaški okolici in v obalnem pasu pod Kontovelom, Križem in Nabrežino. Na Goriškem pa bo od 90.000 hl letnega pridelka odpadlo letos 70.000 hl zaradi mraza.

Krompir si bo morda nekoliko pomagal, če bo lepo vreme, toda pridelka bo malo in bo pozen. V nekaterih krajih bi ga kmetje radi spet posadili, da bi imeli vsaj za svoje potrebe, toda nimajo več semen, in ga ne morejo dobiti na trgu. Krompir pa kmetje nujno rabijo zase in za živino. Letos ga bodo morali kupovati tudi tisti, ki so ga v rednih letih lahko precej prodali.

Kjer je uničen fižol, ni več pomoči. Ponekod ga kmetje ponovno sadijo v upanju, da bo pravčasno zrastle in obrodili. Vsi pa nimajo semen. Enaka zadeva je s paradizniki. Tudi tu ni nobene poročila. Posaditi je treba nove sadike, a kje jih dobiti? Pri paradiznikih je naj-

večja škoda na Goriškem in v Osopijski dolini, pri fižolu pa povsod, kjer je pritisnil mraz.

Na Goriškem je velika škoda tudi pri povrtinah, od katerih imajo zlasti kraji okrog Gorice precejšnje dohodke. Mraz pa je osmolil tudi orehe in češnje, ki gnijejo in odpadajo. Pri tem ni nobene pomoči več, le pognojiti je treba, da si bo drevice opomogli in obrodilo prihodnje leto.

Takšno je približno zdaj stanje po tej nenadni katastrofi. Razni uradi in ustanove bodo nabirali statistične podatke in odposiljali poročila. Strokovnjaki in predstavniki oblasti ter kmetijskih ustanov so si ponekod ogledali prizadete kraje. Toda to ni dovolj. Za prizadete kmeta je to malo ali nič. Potrebna je takojšnja in učinkovita pomoč oblasti.

Kmetje nujno potrebujejo semena, sadike, gnojila in škroplila, ki jim jih je treba preskrbeti in nuditi z znatnim državnim prispevkom.

Ne samo umesten ampak tudi nujen je odpis davkov! Kako naj prizadeti kmet plača davek, če bo imel namesto dohodkov samo večje stroške?

Strokovnjaki, ki so za to poklicani in tudi plačani z javnim denarjem, morajo biti zdaj stalno na terenu, da kmetom nudijo praktične nasvete in navodila. V tem pogledu bi morala bolj sodelovati tudi slovenska radio postaja v Trstu z raznimi in bolj pogostimi strokovnimi oddajami ter nasveti za naše kmete. Nekaj minut ob nedeljah nikakor ne zado- stuje, zato pa kmetje na Tržaškem in Goriškem z velikim zanimanjem poslušajo kmetijske in strokovne oddaje koprskih in ljubljanskih radijske postaje.

Zelo potrebno in koristno bi bilo tudi, da bi vzpostavili redno antiperonosporo službo, kakor deluje v Sloveniji. Zdi se nam, da za to ne bi bilo velikih težav in ovir. Meteorološka postaja v Trstu pa bi se morala izpopolniti in upoštevati tudi razmere ter potrebe podeželja. Da je vse to pri nas pomanjkljivo, a

zelo potrebno, nam potrjuje dejstvo, da so prav ob tem navalu hudega mraza kmetje na Krasu slišali opozorilo na nevarnost silne prav iz radia Ljubljane in so se po tem tudi ravnali ter prizgali ognje in dimili, da bi preprečili še večjo škodo.

Poleg teh nujnih ukrepov in pomoči prizadetim kmetom pa bi morale ob-

V Rimu je bil pretekli teden pravi vrvež na sedežu poglavarja države Gronchija na Kvirinalu. Začelo se je že v nedeljo, ko je podpredsednik vlade in socialdemokratski prvak Saragat napovedal izstop iz vlade vseh socialdemokratskih ministrov. Ze v ponedeljek zvečer je predsednik vlade Segni podal ostavko vlade in Gronchija je začel s posvetovanjem. Na spodnji sliki vidimo povzročitelja vladne krize Saragata, ko daje izjavo časnikarjem po razgovoru s predsednikom republike.

Posvetovanja za rešitev krize pa je v četrtek prekinil uradni obisk predsednika francoske republike R. Cotyja, ki ga vidimo na zgornji sliki z Gronchijem, predsednikom senata Merzagoro in predsednikom poslanske zbornice Leonejem. Zanimivo je, da se mnogo več govori in komentira obisk, ki ga bo Coty mimogrede opravil pri papežu. Odnosi med Francijo in Vatikanom so bili v zadnjih petdesetih letih precej slabi in je to prvi obisk predsednika francoske republike pri papežu. Pravijo, da gre za nov konkordat in napredni Francozi se bojijo, da ga ne bi sklenili na škodo dosedanjega nacela popolne ločitve cerkve od države, ki ga v Franciji dosledno izvajajo.

lasti upoštevati tudi razmere v posameznih občinah, ter odobriti razna javna dela, tako da bi ljudje nekaj zaslužili; ker ne bodo imeli drugih letos drugih dohodkov. To velja zlasti za zgornjo občino ter del nabrežinske in dolinske občine, kjer je poleg velike škode zaradi mraza tudi zelo občutna brezposelnost. Obласти naj se torej zga-nejo, saj še vedno velja latinski pregovor: Dvakrat da, kdor hitro da!

ALBIN BUBNIC

Adenauer Mac Millanu: «Vi Angleži ste zares čudni ljudje. Ko smo nosili škornje, ste zahtevali, da jih moramo sezuti. Sedaj, ko jih nimamo več, pa zahtevate, da jih zopet obujemo.»

(iz angleškega tiska)

Važne izjave generalnega sekretarja KP ZSSR dopisniku «New York Times»

Za evropska vprašanja predlaga Hruščev poseben organizem s SZ in ZDA na čelu

Hkrati se zavzema za sklicanje dobro pripravljenega sestanka štirih velikih in poudarja, da bi se rad sestel z Eisenhowerjem v ZDA - Nemško vprašanje pa naj bi rešili Nemci sami - Izjave so naletele v ZDA na negativne komentarje

NEW YORK, 11. — V razgovoru z moskovskim dopisnikom «New York Timesa» je prvi tajnik KP SZ Nikita Hruščev izrekel prepričanje, da je potrebno, da Sovjetska zveza in ZDA združijo svoje napore, da pride do zmanjšanja napetosti v svetu.

Vprašanje: «Ali mislite, da bi bil koristen nov sestanek štirih velikih?»

Odgovor: «Odlučno sem naklonjen takemu sestanku, toda mislim, da ta predpostavljajo, da zmanjšanje svetovne napetosti na prizadevanja SZ in ZDA, predvsem pa ZDA 2. da se sestanek prej izredno skrbno pripravi.»

Vprašanje: «Po vašem torej bi morale ZDA in Sovjetska zveza imeti prevladujočo funkcijo?»

Odgovor: «Točno. Najbolj zanimivo je morda edini način, da se prepreči splošna vojna med komunističnimi in nekomunističnimi državami, je v pobudah, ki jih boče SZ in ZDA lahko sprejele za po-

stitev napetosti v svetu.»

Vprašanje: «Kaj bi se lahko napravilo, za Evropo se posebej?»

Odgovor: «Sleherina rešitev evropskih vprašanj terja ustanovitve stalnega organizma, ki bi ga dominirali ZDA in Sovjetska zveza in ki bi imel nalogo proučiti vsa prihodnja vprašanja kontinenta.»

Vprašanje: «Kako bi se lahko rešilo nemško vprašanje?»

Odgovor: «Nemška vprašanja ne bi smeli obravnavati niti na konferenci štirih velikih niti v okviru organizma, ki bi se ustanovil za proučevanje evropskih vprašanj. Nemško vprašanje se tiče dveh nemških vlad. Njih na-

loga je, da ga rešita.»

Vprašanje: «Ali bi Združeni narodi lahko imeli koristno funkcijo v sedanjem trenutku?»

Odgovor: «OZN je koristen instrument miru, toda v sedanjem trenutku ne more imeti važne funkcije zaradi prevladajoče vloge, ki jo v njej imajo ZDA.»

Vprašanje: «Kako Sovjetska zveza ocenjuje položaj na Srednjem vzhodu?»

Odgovor: «Sovjetska zveza ne ustvarja na Srednjem vzhodu niti vojaških oporišč niti gospodarskih koncesij, zato obsoja intervencijo ZDA na tem delu sveta.»

Vprašanje: «Ali sovsjetska intervencija na Madžarskem?»

Odgovor: «Stvar je drugačna, ker živijo Madžari v neodvisni državi, ki jo vodi neodvisna vlada.»

Vprašanje: «Ali bi ZDA

morale dati gospodarsko pomoč komunističnim državam ali ne?»

Odgovor: «Ni nobenega teoretičnega ugovora proti temu, da socialistične ali psevdosocialistične države sprejmejo pomoč, ki jo nudijo kapitalistične države. Potrebno pa je, da te države pazijo, da se ne dajo zapletati v med-

Vprašanje: «Kakšen bližnji učinek bi imel sporazum med ZDA in SZ, kakor ga vi nazivate?»

Odgovor: «Predvsem, kakor sem že izjavil, zmanjšanje napetosti v svetu. Zatem bi bilo lahko skleniti druge take dogovore z Veliko Britanijo in drugimi državami ne glede na ideološke spore.»

Vprašanje: «Ali mislite, da je sedaj lažje priti do tega sporazuma kakor za časa Stalina?»

Odgovor: «Stalin je dal velik prispevek stvarni komun-

zma, toda napravil je napake. Te napake se bodo še dalje poudarjale, zato da jih drugi ne ponovijo.»

Vprašanje: «Zakaj obstaja v Sovjetski zvezi še vedno cenzura?»

Odgovor: «Cenzura mora ostati v veljavi. Ta predstavlja racionalno sredstvo, ki je na razpolago družbi, da se ne zapravljajo črnilo, papir in sapa v vesteh, ki lahko samo povzročijo škodo.»

Vprašanje: «Ali bi hoteli obiskati ZDA?»

Odgovor: «Bil bi res srečen, če bi lahko obiskal vašo državo in se razgovarjal s predsednikom Eisenhowerjem. Bojim se, da v pomanjkanju uradnega vabila ne bi bil sprejet niti kot turist. Kakor veste, sem vpisan v komunistično stranko.»

Vprašanje: «Ali je nujna vzpostavitve dobrih odnosov med našima dvema državama?»

Odgovor: «To je nujno v smislu, da za dobre odnose obstaja ena sama alternativa: alternativa kopičenja orožja, atomskih naprav in raket, vstevski medkontinentalne izstrelke. Toda v tem primeru je vedno možnost, da kak ne-sporazum ali incident povzroči začetek vojne. To bi

IZ VSEBINE

Atomska vojska se vadi v ITALIJI

Podmorski predor pod Rokavskim prelivom

Ali poznate našo obalo? Od Devina do Štivana

Tekma leta ITALIJA JUGOSLAVIJA

7 dni v svetu. Horoskop. Strip.

UPRAVA
Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37-338

Sedem dni v svetu

Čeprav je najvažnejša vest preteklega tedna brez dvoma tista, ki govori o tem, da morda v povojnem času na dolgotrajnih razorožitvenih pogajanjih niso bili še nikoli tako blizu vsaj delnemu sporazumu o enem izmed vprašanj, je prav gotovo med glavnimi dogodki tedna obisk angleškega predsednika vlade zahodnonemškega kanclerja Adenauerja. To je prvi obisk angleškega predsednika vlade v Nemčiji v dvanajstih povojnih letih. Nesoglasja med obema državama pa so tako velika, da jih državnik nista mogla odstraniti. Čeprav sta obe državi v atlantskem paktu

Mac Millan v Bonnu

Obisk predsednika britanske vlade v Bonnu ni rodil tistih rezultatov, ki so jih pričakovali tako v Londonu kakor v Bonnu. Zelo samouradno poročilo je zelo skopilo in vsebuje samo običajne diplomatske fraze, ki lahko skrivajo sporazum ali nespozornost. Zato pa je bil Mac Millan toliko bolj govorjen na tiskovni konferenci. Edino novo v uradnem poročilu je izjava, da je Adenauer podprl britanski predlog o

v vsej Nemčiji in na obveznost zahodnih sil, da nemške ozemlja ne bodo uporabljala za svoje strateške namene. Drugi Edenov načrt pa je bil poizkus realnega reševanja vprašanja razoročitve v Evropi — z nemnim pristankom na obstoj dveh nemških držav. Na nekatere bonnske politike, ki so navajeni pri vseh mednarodnih konferencah poslušati refren o združitvi Nemčije, je Mac Millanova ugotovitev, da je drugi Edenov načrt še živ in aktualen, delovala kakor prha.

povedi poizkusov med tremi velikanji, ki imajo jedrsko orožje. V ta namen naj bi se ustanovil medparlamentarni odbor, ki naj bi iskal pot za sporazum.

Reorganizacija v upravljanju sovjetske industrije

Vrhovni svet ZSSR je sprejel zelo važne sklepe o temeljiti reorganizaciji upravljanja sovjetske industrije in gradbeništvu na podlagi načrta, ki ga je pripravil prvi tajnik Kf SZ Nikita Hruščev. Načrt določa široko delo M. BOLČIČ

(Nadaljevanje na 8. strani)

ZA ZVEZO PO KOPNEM MED FRANCIJO IN ANGLIJO

Podmorski predor pod Rokavskim prelivom

Francozi niso predoru nikoli nasprotovali, Angleži pa so ta načrt dolgo imeli za francosko »zaroto« proti Angliji - O načrtu mora odločiti angleška parlamentarna komisija, ki so jo imenovali v ta namen

Prva zamisel takega predora se je porodila pred 150 leti v Napoleonovih časih. Načrt zanj je izdelal francoski inženir Mathieu. Proti njemu pa ni bilo nikoli sprejeto. Leto kasneje pa je neki drug tehnik predlagal, da bi na dno morja položili ogromno cev za prehod ljudi in prevoz blaga.

Pozneje so se pečali z zamisljo, da bi čez Rokavski preliv prevažali z adami, vlake, in v ta namen se je leta 1875 v Franciji ustanovila družba za obmorske železnice (La société des chemins de fer sous-marines). Tudi Eisenhower in Mac Millan sta te dni poudarila, da še nikoli doslej niso bili razgovori o razorožitvenem podzvezju tako plodni in prejeti z voljo, da vendarle pride do vsaj majhnega sporazuma, ki naj zrahlja medsebojno nezaupanje in pokaže dobro voljo obeh strani. Seveda bo nadaljnja pot še dolga, toda prav začetek je najtežavnejši.

povsem prevladala zamisel o izgradnji predora izključno za potrebe železnice. Se le po drugi svetovni vojni se je začelo razpravljati tudi o tem, da bi izgradili predor, ki bi bil hkrati za železnico in cestni promet. Po načrtu Bredavant bi imel predor dve nadstropji (v zgornjem bi se vrši avtomobilski promet).

Neka skupina inženirjev, ki se je s tem načrtom pečala v teh poslednjih letih, se je izrekla za dvosmerni železniški predor, ki bi se pozneje, po potrebi, razširil tudi na avtomobilski promet. Danes se smatra, da bi bilo treba najprej zgraditi železniški predor, ki bi ga podnevi uporabljali avtomobili, ponoči pa bi se skozenj

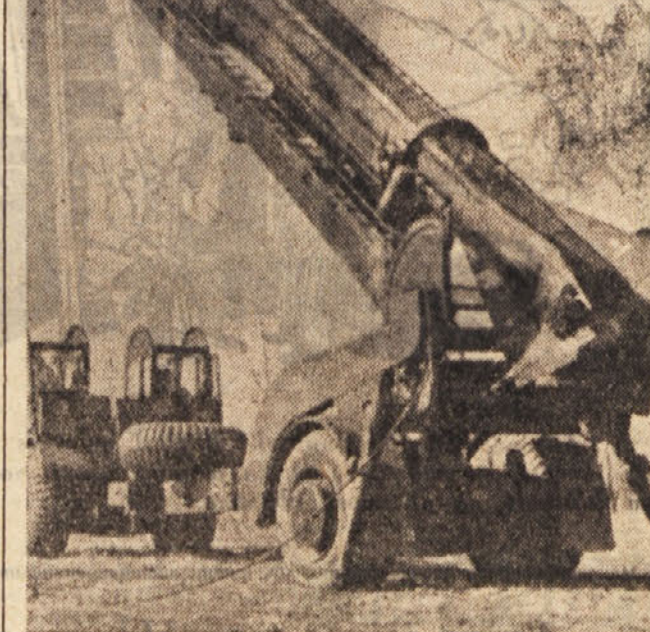
vršil tovorni promet, ki se itak povsod vrši pretežno ponoči. Zamisel o združitvi Anglije z Evropo s podmorskim predorom se je začela uresničevati že leta 1883 in 1929, ko so se bili začeli z deli na obeh straneh. Tedaj je posegel vmes angleški glavni stan iz strahu, da ne bi nova zveza utegnila olajšati invazijo Anglije. Do tedaj so bili izkopani 1850 metrov predora, na francoski strani pa 1480 metrov. Danes pa je vojaška tehnika že tako napredovala — zlasti topništvo in letalstvo, da Rokavski preliv sam po sebi itak ne predstavlja neke posebne varnosti za Anglijo. Spremenile pa so se tudi gospodarske razmere. Na Ve-

liko Britanijo vpliva zelo nepogodno pomanjkanje kopalne zveze s Francijo, oziroma z Evropo. Za Veliko Britanijo je danes — ko se odpravlja skupno evropsko tržišče — ta zveza važnejša kot je bila kdaj koli prej. Geslo: »Izvažati ali umreti« je postalo sedaj še posebno aktualno. Poleg vsega po bi ta zveza bila ekonomičnejša: pomorski prevoz z ladkami na tako kratki progi (okrog 50 km) je zelo drag zaradi prevoznih stroškov. Pogostje nevihte, megla, ki leži nad prelivom, prav tako ovirajo redni prevoz blaga. To so bistveni razlogi, da sta francoski in angleški glavni stan leta 1953, oziroma 1955 sprejela načrte za izgradnjo predora in da jo celo skušata pospešiti.

S francoske strani ni nikoli od leta 1881 nihče nasprotoval izgradnji. Načrte same so sicer nekajkrat spreminili, končno pa so, kot najbolj realnega, se pred vojno sprejeli načrt francoskega inženirja Andreja Bredavantja. Predvidena je kombinacija železniške proge z avtomobilsko cesto. S francoske strani je tudi več zainteresiranih, ki pritiskejo, da bi prislo čimprej do »izgradnje tega predora. Predvsem so tu francoske železnice, Ameriški tehniki, ki imajo velike izkušnje v gradnji podobnih objektov, sodelujejo s francoskimi inženirji pri izdelavi ustreznih načrtov. Tako je na primer ameriška družba »Teconal Studies Incorporated« že postavila točne podobe. V kratkem bo prišlo do ustanovitve družbe za uresničevanje načrta, pri katerem bo sodelovala tudi Sueška družba.

NEKAJ PODATKOV
Izdelava načrta bo stala od 250 do 400 milijonov frankov, vsi načrti pa bodo končani v roku enega leta. Dokončna trasa in značilnosti predora bodo odvisne od geoloških raziskovanj, ki jih je treba še opraviti. Po mnenju večine, naj bi predor vzel francosko mesto Sangatte (pri Calaisu) z Doverom v Angliji. Na tej razdalji je preliv širok 36 km, globok pa največ 54 m. Vhod v predor bi bil pri mestu Audenbert, pri Boulogne, kjer bi se predor kahal 10 km v lahmem padcu spuščal proti obali, nato krenil proti Doveru, nato pa proti Folkestonu, kjer bi bil izhod. Gradnja predora bi trajala od 8 do 10 let.

Smatralo, da bi promet na začetku znašal 300.000 avtomobilov letno, od tega 90.000 vozil samo v avgustu, kar pomeni dvakrat toliko, kot jih danes prevozi »ferro-boats«.

Poleg »Honest Johna« ima ameriška vojska v Italiji tudi raketni taktilni izstrelak »Corporal«, ki ga vidimo na gornji sliki. Njegov radius je 20 km

Če slana osmomi mladike na trtah

Ko slana osmomi mladike, je treba upoštevati predvsem razvoj trsa, kako daleč so že zrastle mladike, ter jakost poškodbe. Ako je bila slana neznatna in je poškodovala zgolj vršičke nad kabrniki, ni treba prikrasiti mladik. Ako je slana mladike skoraj v celoti uničila, tedaj je najbolje, da jih prikrasimo do osnovnih ocesov. V kratkem bo prišlo do ustanovitve družbe za uresničevanje načrta, pri katerem bo sodelovala tudi Sueška družba.

Število novih mladik za prihodnje leto. Izkušnje nas učijo: Če takoj po pozebi, že naslednji dan, ter ponovno obrežemo do osnovnih ocesov; rezniki in šparoni se odrežejo do osnovnih ocesov, ki so v večjem številu na nizanih okrog osnovne rožge. Na trsu zbrstijo več mladik, ki se pozneje s plektivjo, razen najlepše razviti, iztebiho.

Če bo prvi primer predrag, je mogoče še drugi način, ki se je prav tako izkazal dober. Dva do tri tedne počakajmo, dokler si zmrzli trsi ne opomorejo, ter ponovno začnejo z rastjo novih mladik. V treh tednih, ker je takrat že mnogo topleje, zbrstijo iz osnovnih in skritih ocesov več mladik; tudi nekatere namrle si v tem času še opomorejo. Nato namrle trse oplevimo nepotrebnih mladik na starm lesu kakor tudi na

reznikih ter šparonih. V času pletve se odrežejo vsi šparoni in rezniki do onega mesta, kjer se je razvila najlepša mladika. Drugi način ima to prednost, ker je prikrasitev nje reznikov in šparonov združeno s plektivjo, in kar določeno vpletko, na dani vsak vinogradnik na diani, kaj bo odrezal ali opliel, da bo trs v naslednjem letu že redno rodil, razumljivo nekaj manj. Trsje, ki je močno poškodovano od slane in prikrasitev smo morali izvršiti zeleno rez, je treba pogostejši s fosforovimi, kalijevimi ter hitro učinkujočimi dušičnimi gnojili. S strokovno izvršeno rešitvijo, z dobrim gnojenjem, s plitvim okopavanjem, pravocasnimi škropljenjem vinogradov nudimo novo vrznil mladikam možnost, da kljub krajši vegetacijski dobi do jeseni dobro dozore.

Ing. B. BREZNIK

Ali veš...

— da kitajski tisk zahteva večjo svobodo pri opisovanju »sedanja položaja« in manj pritiska od strani vladnih organizmov. Na svojem kongresu, ki so ga imeli nedavno v Sangaju, so kitajski novinarji — kot poročila radio Peking — ostro nastopili proti nekorektnemu ravnanju vladnih funkcionarjev s predstavniški tiska. Izredni kongres so namreč kitajski novinarji sklicali po »znani incident« med namestnikom ministra za poljedelstvo in nekimi novinarji, ki ni moral poročati o neki kmetijski razstavi v Peking, in ki ga je ta funkcionar narahnil in nagnal.

— da počasni čitatelj prebere komaj 150 besed v eni minuti, povprečni čitatelj 300 besed, izkušen čitatelj 450 besed, izveščani čitatelj 600 besed in človek, ki izredno hitro čita, 1000 besed v eni minuti. Za boljše primerjavo naj navedemo, da za prečitane obširnega romana (okrog 250.000 besed) potrebuje prvi skora 28 ur, drugi 14 ur, tretji 9 ur, četrti 7 ur, peti 5 ur, poslednji pa komaj 4 ure.

— da je po mnenju dr. P. Romana Tomiča OFM (Nova pot, letnik IX, št. 1-3) »stevilo obhajal v Italiji v priliki« našo frekvenco (milijuna) je Slovenija, op. ur.) dokaj majhna. Tudi iz tega bi se dalo zaključiti, da imamo v Italiji neprimerno večjo versko svobodo, kot na primer v Sloveniji!

— da je kmet Ilija Ključič iz Tompojevca pri Bukovaru pri oranju naletel na lonec s srebrniki, ki izhajajo iz XV. in XVI. stoletja, ko so na Madžarskem vladali Matija Korvin (legendarni kralj Matjaž), Vladislav II. in Ljudevit II.

— da živi v Beogradu 23-letni mladenček Velho Fetahović, ki je visok 225 cm in ki še vedno rase. V tem poslednjem letu je zrastle za 8 cm in zdravnik zatrjuje, da bo še vedno rasel. Za obliko potrebuje 4 metre blaga, čevljev št. 51 pa ne najde v nobeni prodajalni. Njegov nemški tekmeč, 24-letni optik Heinz Kleinert iz Gudensberga, je visok 224 cm.

— da je nedeljska izdaja »Primorskega dnevnika« doživela precejšen uspeh, kar izvedo tudi posredno iz pisanja v poslednji številki »Kotoliškega glasila«, ki se je ob tej priliki ponosno spravil nad naš list in grozi enopostopnim kotoličarom z večjim šokom in škripanjem z zobmi, če bi ga kakor koli pogledali, ali celo brali. (Ne vemo pa, kako se tako hujkanje proti našemu dnevniku ujema z zakonom o tisku in z ustavnimi določbami o svobodi tiska.)

— da je urad za potne liste v New Yorku pred kratkim priporočil potnikom, naj odsej pošiljajo uradu le nasmejane fotografije, ne pa takih, kjer gledajo največ resno. Pravijo, da vedre fotografije naredijo lepši vtis na obmejnih carinskih postajah.

»svobodnem trgovinskem področju kot spopolnitve zahodnonemškega skupnega tržišča. To je morda edino Mac Millanovo zadoščenje, vendar pa je rečeno, da se bodo o omenjenem področju pogajali sele po odobritvi pogodb o ustanovitvi skupnega tržišča, kar pomeni nova dolgotrajna pogajanja.

Kar se tiče umika dela britanskih čet iz Zahodne Nemčije, čemur bonnska vlada nasprotuje, je Mac Millan na tiskovni konferenci izjavil, da upa, da je uspel pojasniti kanclerju, da število stanje vojske ni merilo njene učinkovitosti. Zanimivo pa je, da uradno poročilo tega

Poljski kardinal Wyszyński je prišel na večtedenski obisk v Vatikan. Pravi da italijanski del kardinalov nasprotuje pomirjevalni politiki, ki jo po znanih poljskih dogodkih vodi Wyszyński v odnosu do poljske vlade. Zato se bo moral pred nestrpnostjo zagovarjati in jim dokazati da so časi nestrpnosti minili

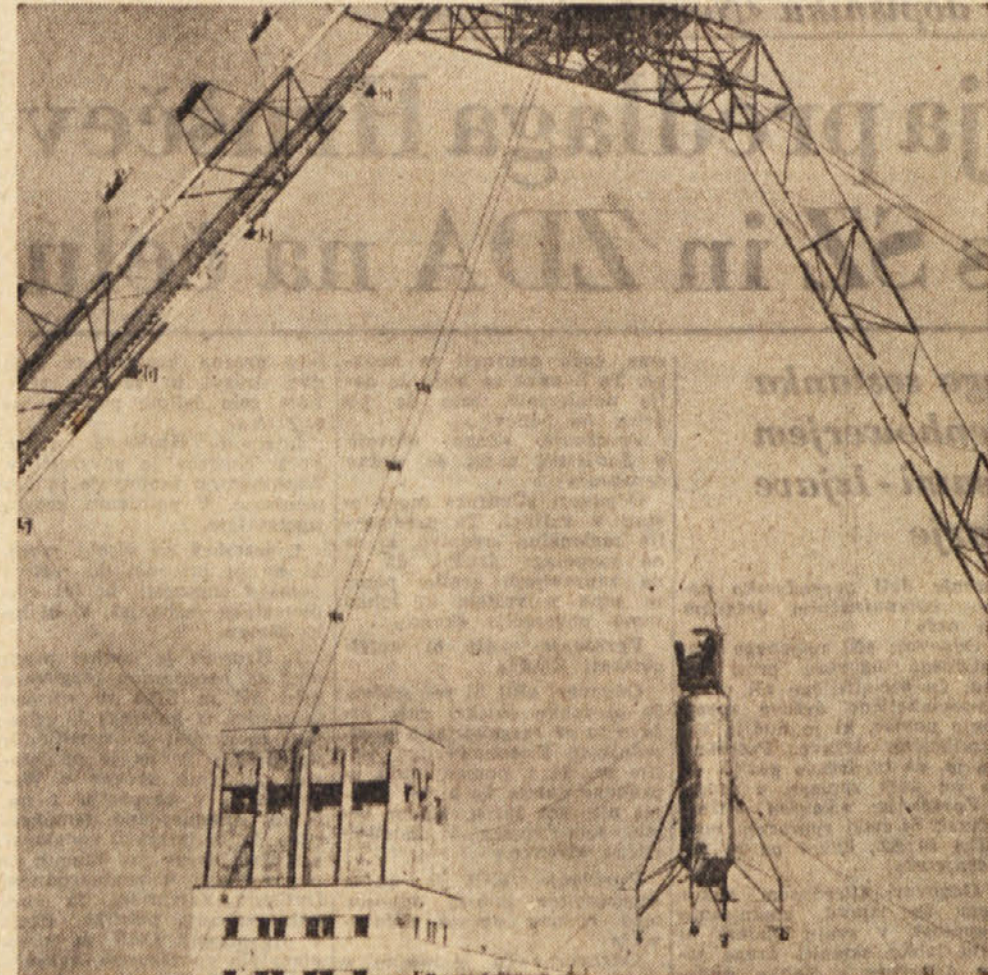
niti z besedo ne omenja in da se bodo razgovori nadaljevali, ko bo zahodnonemški obrambni minister Strauss v kratkem obiskal London. Čeprav se omenja uradno poročilo, so tudi razgovori o tako imenovanem Edenovem načrtu. Mac Millan je na tiskovni konferenci povedal, da obstajata kar dva takta načrta. Prvi se tiče združitve Nemčije, drugi pa razoročitve — brez vsake zveze z združitvijo Nemčije. Prvi se sklicuje na svobodno volitve

Najtrebnejši pa so to izjavo razumeli kot indiskretno poudarbo misli, da lahko računata na dobro voljo Velike Britanije in na jamstva, če sprejme zahodne predloge o razoročitvi.

Jedrsko orožje in razorožitve

Zivimo pač v tako imenovani atomski dobi, ko se elovestvo odpirajo neizmerne možnosti, če se bodo največja odkritja iz jedrske znanosti pravilno izkoristila, t. j. če se bo atomska sila uporabljala na način, ki naj človeštvu prinese korist in blaginjo, in ne v uničevalne namene. Toda na žalost se do sedaj daje prednost drugi alternativni in začela se je pravzaprav tekma med obema blokami, pri čemer eni in drugi še dalje poudarjajo, da bodo to tekmo nadaljevali, »dokler nasprotni tabor ne pokaže pripravljenosti do sporazuma«. V državah zahodnega bloka venomer govorijo o pripravljenosti na sporazum in enako govorijo tudi v Moskvi. Pri tem pa si na eni in drugi strani prizadevajo, da bi si zagotovili tako prednost, da bi morebitne sporazume sklenili s položaja sile. Vendarle pa se zdi, da se s številnimi dosedanjimi predlogi v okviru razgovorov o razorožitvi stališča polagoma približujejo in govori se o možnosti začeti delati sporazumov glede onih točk, o katerih so se stališča najbolj približala. Tudi Eisenhower in Mac Millan sta te dni poudarila, da še nikoli doslej niso bili razgovori o razorožitvenem podzvezju tako plodni in prejeti z voljo, da vendarle pride do vsaj majhnega sporazuma, ki naj zrahlja medsebojno nezaupanje in pokaže dobro voljo obeh strani. Seveda bo nadaljnja pot še dolga, toda prav začetek je najtežavnejši.

Ofenziva proti jedrskemu orožju pa naglo zajema vse trezno misleče in odgovorni politiki se prisiljeni ozirati se na to. Prekinitev jedrskih poizkusov vztrajno zahtevajo britanski laboristi. Enake zahteve postavljajo zahodnonemški socialdemokrati. Na zasedanju vrhovnega sveta SZ pa je sovjetski zunanji minister Gromiko sicer ponovil, da bo SZ nadaljevala te poizkuse, če jih bodo nadaljevali tudi na Zahodu, vendar pa je pri tem poudaril, da je nujno potrebno popolnoma in brezpogojno ne samo preprečevati poizkuse, pač pa jedrsko orožje popolnoma izločiti iz oborožitve. Sprejet je bil tudi poziv ameriškomu kongresu in britanskemu parlamentu, naj prispevata za sklenitev sporazuma o pre-

To je prva fotografija novega reaktorja v poletu, imenovanega »ATAR P.2«. Razlika med dosedanjim reaktorjem je v tem, da je bil prejšnji upravljan na razdaljo, medtem ko ima P2 v zgorjem delu poseben prostor za pilota. P2 je tu še privezan z žicami na nosilec, pod katerimi pa se premika s silo samega reaktorja. Kmalu pa bodo začeli z novim reaktorjem izvajati povsem svobodne polete

Dnevnik iz skrivališča

(Odlomek)

Nekaj dni nisem nič pisala, ker sem hotela najprej dobro premisliti o pravem smislu dnevnika. Na deklico kot sem jaz, napravi pisanje dnevnika kaj čuden vtis. Ne samo zato, ker ganim se nikdar pisala, temveč tudi zato, ker duševni težavi trinajstletne učenke kasneje pač ne bodo mogli zanimati ne mene ne druge. Sicer pa res ne gre za to. Rada pišem in razne stvari, o vseh stvareh, popolnoma, prav do dna. Da bom lahko dala večjo spodbudo svoji domišljiji ob zamisli na zaželeno prijateljico, se ne bom omejevala v dnevniku zgolj na dejstva, kot to delajo drugi, temveč bom napravila kar dnevnik za prijateljico in ta prijateljica se bo imenovala Kitty.

Da se ne bo zdelo komu zamisel o prijateljici Kitty čudna, da ne prostaka, naj povem na kratko — ceprav s teškim srcem — zgodbo svojega življenja. Očetu je bilo šestindeset let, ko se je oženil z mojo mamo. Ona jih je imela tedaj petindvajset. Sestra Margot se je rodila leta 1926 v Frankfurtu ob Meni. Potem sem sledila 12. junija 1929 jaz, in kot čistoletna židve smo se izselili na Holandsko, kjer je bil oče sprejet za ravnatelja podjetja Traves N. V. Ta je v tesni zvezi s firmo Kolen in dr., ki ima prostore v isti zgradbi in kjer je oče tudi družabnik.

Nase življenje je potekalo v stalnem vznemirjenju, ker se del družine, ki je ostala v Nemčiji, ni mogel izogniti protizidovskim hitlerjevskim nasiljem. Po pogromih leta 1938 sta zbežala moja dva strica, brata moje mame, in se rešila v Združene države Amerike. K nam je prišla moja stara mati. Takrat je imela trinajstdeset let. Lepi časi so se končali v maju 1940. Najprej je prišla vojna, nato kapitulacija, nemški vdor, potem pa so se začele za nas žide stiske in težave. Protizidovske postavbe so si sledile druga za drugo.

Židve morajo nositi židovsko zvezdo! Židve morajo oddati svoja kolesa! Židve se ne smejo voziti s tramvajem! Židve ne smejo na avto! Židve smejo nakupovati samo od treh do petih, in to samo v prodajalnah z napisom »židovska prodajalna!« Po osmih zvečer židve ne smejo biti več na cesti, prav tako ne smejo na svoje vrtove ali na vrtove svojih znancev! Židve ne smejo zahajati v gledališča ne v kinematografe ne v javne lokale! Židve ne smejo gojiti športa na prostem, ne smejo torej ne v kopališča ne na igrišča tenisa, hokeja itd.! Židve se smejo solati le v židovskih solah! Pa še mnoge druge omejitve te vrste.

Tako poteka naše tesno življenje, ne smeš tega, ne smeš onega. Jopie se vedno hudeje name: »S teboj ne vem kaj početi, ko pa se bojim, da ni dovolj.« Naše prostost je tedaj močno okrnjena, toda še vedno se da vzdržati.

Stara mati je umrla januarja 1942. Nihče ne ve, koliko mislim nanjo in kako jo imam še vedno rada. Leta 1934 sem vstopila v otroški vrtec šole Montessori in sem nadaljevala učenje v istem zavodu. V VI. B razredu sem imela za učiteljico ravnateljico gospo K. Ko sta se konec leta poslovljali, sta bili močno ginjiti in sva se jokali. Leta 1941 sva bili s sestro Margot premeščeni na židovski licej, ona v četrti razred, jaz v prvega.

Doslej pa nam štirim še nekako gre. In tako vidim sem prišla do današnjega dne.

Sreda, 29. marca 1944

Draga Kitty. Danes sameva razdrapana grajska ruševina vrh pečine. V portu se ziblje pisane ribiške in letovitarke ladje, na pobehu žubra in žibela sredi bujnega, dehtečega sredozemskega in kraškega zelenja pa blešče moderne vile in kak hotelček. Vsa kraška planja od morja do poboja Fraka, Velikega in Malega Skrnjaka v južni Grmadi, od Devina na zapadu do Stivana, je bila nekdanj obsejana z visokimi hrastovim gozdom in obljubena že od geološke dobe jamskega človeka, ki je to domoval po kraških jamah po Crniču, pri Brajdu ali v Jamah na poboju nad Stivanom proti Medji vasi. V predzgodovinski dobi, nekaj tisoč let pred našim štetjem, pa so si zavarovali stari ljudi svoja bivališča in črede po gradščih na vrhovih Grmade, Lisicjeva vrha, Gradine in kdo ve še kje, lovili in pasli do morja. Keltski Veneti ali Karni so to nadaljevali in že tu so obdelali polja ob pristaniščih, v vinogradih so slovito vinsko trto v Fucinu, o kateri pripoveduje rimski zgodovinar Plinij, da je rodila čisto črno kraško vino, ki da je obloje zdravilo od katerega kopa, Cesarica Livia, žena rimskega cesarja Avgusta, je hvalila to zdravilno vino, da ji je pomagalo učkati 82 let starosti. Kje natančno je rasla ta slavna trta, ki so jo cenili se tudi nemški in avstrijski cesarji, in je izumrla v srednjem veku, se po Plinijevem opisu ne da reči. eRodi se v jadranskem zalivu nedaleč od izvira Timava, na skalnati gorici... piše Plinij. Ker je breg od Stivana proti Medji vasi preveč skalovit, je

Toda brez židov, kakih deset let po vojni bi napravo kaj čuden vtis, če bi kdo pripovedoval, kako je židve osem židov tu, kaj so jedli, kaj gonorili. Čeprav to nisem precej pripovedujem, veš o našem življenju tu se bore malo. Naj ti pripovedujem mar, kako se obe gospe bolijo bombardirani, kot na primer v nedeljo zvečer, ko je 350 letalcev zmetalo pol milijona kilogramov bomb na lymuuden, da so se tresle hiše kot travnate bilke v vetru! Ali kako strahotno se širijo epidemije? To vse so stvari, o katerih še nič ne veš. Če bi ti jih hotela prikazati na drobno z vsemi odtenki, bi jih morala pisati ves dan. Pisala bi ti lahko o ljudih, ki čakajo v vrstah na zelenjavo in drugo; o zdravnikih, ki ne morejo obiskovati več bolnikov, ker so jim tatovi odpeljali avtomobile izpred nosa; o številnih tatinah in vlohinih. Človek se kar vprašuje, kaj neki je obsedel Holandece, da so postali kar čez noč taki tatovi. Celo otroci od osmih do enajstih let razbijajo šipe na oknih, odraja v stanovanja in izmikajo vse, kar jim pride pod roke. Nihče si ne upa niti za pet minut zapustiti hiše, zakaj ko odide, izgine tudi blago. Vsak dan lahko bereš v listih o velikih nagradah, ki jih občasno tistim, ki vrnejo lastnikom pisane stroje, perilske preproge, električne ure, blago za obleke in drugo. Celo mestne električne ure krajevo in iz telefonskih kabin odnašajo telefonske aparate z žico vred.

Ljudje ne morejo biti več pošteni. Vsi stradajo, saj so tedenski obroki hrane komaj za dva dni, le kavnega nadomestka je nekaj več. Z invazijo odlasajo in odlasajo, medtem pa vlačijo moške v Nemčijo. Otroci so bolehniti ali slabo hranjeni, vsak je že potrgal obloko in čevlje.

Novi podplatj stanejo na črni borzi 7,5 forinta. Večina čevljarjev sploh ne sprejema več dela, ali pa morajo čakati po štiri mesece na popravilo, a čevlji ta čas lahko tudi izginejo.

Dobro je le to, da bolj ko se slabša hrana in stroške ko so varnostne mere proti prebivalcem, bolj se množijo saboteže. Med člani uprave za prehrano, med stražniki in uradniki je mnogo takih, ki sosesčanom pomagajo. Drugi jih pa ovaajo in spravljajo v zapor. Na sredo pa je majhen odstotek Holandcev sodeluje s sovražnikom.

Tvoja Ana

Po aretaciji našega zelenjavarja smo postali vse bolj boječi. Neprestano stišiš sikanje »ssst, ssst!« in vsi hodijo po prstih. Nekje je policija vdrila v stanovanje, torej se tudi mi ne moremo čutiti varni! Kaj, če nekoga dne tudi nas... ne, ne maram napisati tega, vendar se ne morem otresti te slutnje, pravzaprav strahu, ki sem ga nekdo že prebila, a se mi ponovno vrača v vsej svoji grozoti.

Večkrat se sprašujem, ali bi ne bilo bolje, da bi se sploh ne bili skrili. Ta čas bi bili že davno mrtvi in ne bilo bi nam več treba prenašati teh stisk, in kar je posebno važno, tudi naši zaščitniki bi ne bili več v nevarnosti. Vendar odganjamo to misel, še ljubimo življenje, še ni zamrli docela v nas klis narave, še vedno upamo, upamo vsemu naključju. Da bi se vsaj brž zgodilo, kar se že mora, pa naj pade na nas tudi bomba, kar ne more biti nič hujšega, kakor je ta grozni nemir, ta negotovost. O da bi bilo že vse končano, pa naj bi bil konec te tako grenak, da bi slednjič vsaj vedeli, kaj nam je namenjeno, zmaga ali pogin.

Tvoja Ana

(V našem listu smo že sporočili, da je tudi v slovenski izdaji »Dnevnik iz skrivališča«, ki ga je napisala letna deklica Anne Frank, preden so cesarji vdrli v skrivališče njene družine in jo odvedli v Belsen, kjer je v strasni taborišču smrti umrla. Dnevnik so po vojni našli in postal je gotovo ena izmed največkrat v kratkem času prevedenih knjig. Goodrich in Hackett sta delo dramatičirala in alo je po odrih vsega sveta. V slovenscini so ga najprej igrali v Mariboru in pred kratkim je mariborsko gledališče z njim gostovalo tudi v Beogradu.)

»Dnevnik« je že tudi film in sedaj ga namerava režirati tudi Stevana, ki bi si za Ano zad pridobil Audrey Hepburn. Ta je med vojno živela na Holandskem kot Ana, a si vendar še nekoliko premišlja, ker se iz nekake splošne vloge kar nekoliko boji.

Iz lepe slovenske izdaje v založbi Mladinske knjige smo povzeli gornji odlomek.)

ŠE SKORAJ VES TEDEN BO TRAJAL X. MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL V CANNESU

Prizor iz sovjetskega filma »Enainštrideset«

Ali poznaš našo obalo?

Od DEVINA do ŠTIVANA

Stari Devinski grad in portič na severni strani pod njim, ves uklenjen v slikovito sivo skalo, to je pravi star, zgodovinski in najbolj romantični Devini iz 1.1000 do več kot pol tisočletja kasneje. Majhen vitiški grad, nedostopno orlovsko gnezdo na navpični skali nad morjem, je bil vendar dovolj prostoren za posadko, ki je obvladovala in varovala ves severni Jadran pred pirati. Vsešpa pa je devinski gospod zdivjal v nezdrano ropanje po morju in kopnem in krave borbe so rušile in pepelile naselja in ladje. Doletela pa so tudi sami Devini, ki so ga n. pr. Tržačani za povračilo 1.1556. porobili.

Danes sameva razdrapana grajska ruševina vrh pečine. V portu se ziblje pisane ribiške in letovitarke ladje, na pobehu žubra in žibela sredi bujnega, dehtečega sredozemskega in kraškega zelenja pa blešče moderne vile in kak hotelček. Vsa kraška planja od morja do poboja Fraka, Velikega in Malega Skrnjaka v južni Grmadi, od Devina na zapadu do Stivana, je bila nekdanj obsejana z visokimi hrastovim gozdom in obljubena že od geološke dobe jamskega človeka, ki je to domoval po kraških jamah po Crniču, pri Brajdu ali v Jamah na poboju nad Stivanom proti Medji vasi. V predzgodovinski dobi, nekaj tisoč let pred našim štetjem, pa so si zavarovali stari ljudi svoja bivališča in črede po gradščih na vrhovih Grmade, Lisicjeva vrha, Gradine in kdo ve še kje, lovili in pasli do morja. Keltski Veneti ali Karni so to nadaljevali in že tu so obdelali polja ob pristaniščih, v vinogradih so slovito vinsko trto v Fucinu, o kateri pripoveduje rimski zgodovinar Plinij, da je rodila čisto črno kraško vino, ki da je obloje zdravilo od katerega kopa, Cesarica Livia, žena rimskega cesarja Avgusta, je hvalila to zdravilno vino, da ji je pomagalo učkati 82 let starosti. Kje natančno je rasla ta slavna trta, ki so jo cenili se tudi nemški in avstrijski cesarji, in je izumrla v srednjem veku, se po Plinijevem opisu ne da reči. eRodi se v jadranskem zalivu nedaleč od izvira Timava, na skalnati gorici... piše Plinij. Ker je breg od Stivana proti Medji vasi preveč skalovit, je

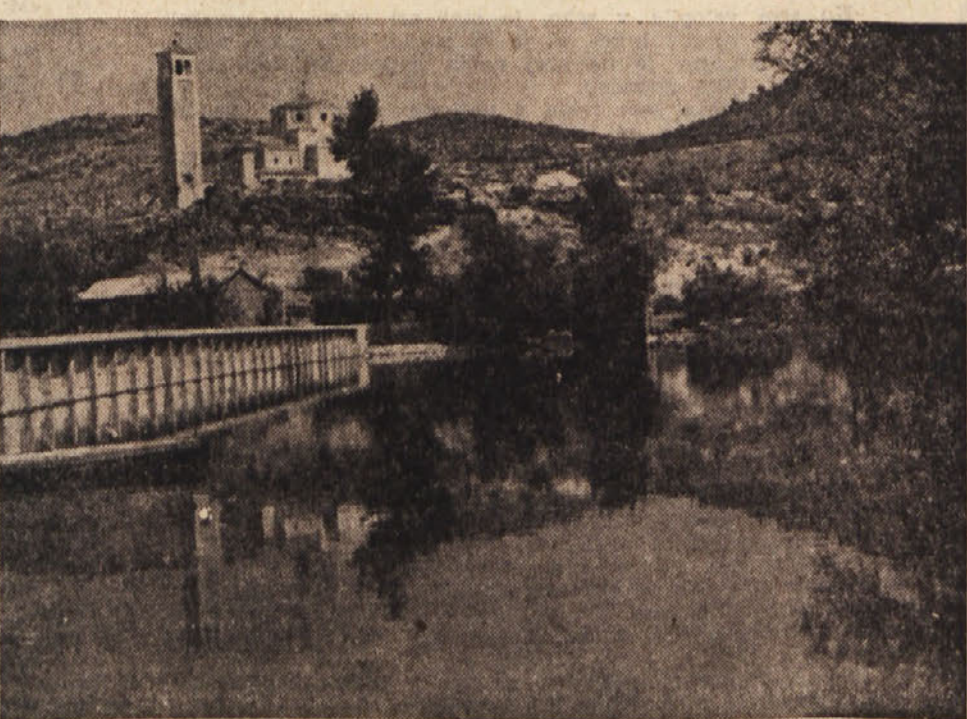
V rimski dobi so bila tod že obdelana polja ob pristaniščih, v vinogradih so slovito vinsko trto v Fucinu, o kateri pripoveduje rimski zgodovinar Plinij, da je rodila čisto črno kraško vino, ki da je obloje zdravilo od katerega kopa, Cesarica Livia, žena rimskega cesarja Avgusta, je hvalila to zdravilno vino, da ji je pomagalo učkati 82 let starosti. Kje natančno je rasla ta slavna trta, ki so jo cenili se tudi nemški in avstrijski cesarji, in je izumrla v srednjem veku, se po Plinijevem opisu ne da reči. eRodi se v jadranskem zalivu nedaleč od izvira Timava, na skalnati gorici... piše Plinij. Ker je breg od Stivana proti Medji vasi preveč skalovit, je

verjetno, da je bila ta gorica ves široki hrbet od Brinišča, Skoljčev do Crniča, ki je bilo menda nekdo vse obdelano, tudi na obmorski strani stare rimske ceste. Najbolj gotovo pa je mogla rasti v današnjih Brajdah, kjer se danes goje trto v plitvem dolu od današnjega štivanskega pokopališča proti morju med Briniščem, Crničem in Piščedolom. In verjetno so bile trte tudi ob morju pod Skirto in Bekadinom, starih in novim, tam, kjer so jih uničili zadnja leta, ko so začeli graditi tako imenovano ribiško naselje »San Marco« (kjer je, mi-moglode rečeno, med »esul-lis ljudje vsake vrste a najmanjši ribičev; med vrzoki ki so narekovali gradnjo tega naselja, pa je na prvem mestu večna — razna-rodovalna strategija proti Slovincem). Tod in ob obali Crniča do Devina so našli ostanke mozaikov starih rimskih vil.

Kdor si hoče ogledati te zanimive kraje, naj gre peš srede vasi Devina proti Crniču, po kolovozni poti, proti sredini tako imenovanega Zaprega, Crniča, ki sega do morja in je ga imeli Devinski gospodje o ograjene za gojitve lovskih živali, posebno jelenov, in so vsega preprežili s kolovoznimi potmi, ki izhajajo v obliki zvezde na vse strani od središča, kjer se je pač lov začel. Danes ta precej skalovit svet prerabša le kraško gromovje gabrova, je sena, borovca, rešeljke, brina in najrazličnejših dišočih sredozemskih, največ zimzelenskih grmov mirte, posebno pa črnike, zimzelene graste, ki je temu predelu dal svoje ime.

Priporočljivo je pešati po cesti iz Devina proti Stivanu le nekaj minut od križišča z novejšo cesto, do tam, kjer se od križpotja na levo odcepi Stara cesta, ki izhaja v obliki zvezde na vse strani od središča, kjer se je pač lov začel. Danes ta precej skalovit svet prerabša le kraško gromovje gabrova, je sena, borovca, rešeljke, brina in najrazličnejših dišočih sredozemskih, največ zimzelenskih grmov mirte, posebno pa črnike, zimzelene graste, ki je temu predelu dal svoje ime.

Zapadni del Crniča pa

Timav v Stivanu

Film »Dolina miru« je bil zelo lepo sprejet

Zakaj se je zdelo radiu Trst A umestno takoj razglasiti neko negativno kritiko?

Filmski festival v Cannesu ima za seboj že dober teden, pred seboj pa še tudi skoraj ves teden. Udeleženci festivala imajo kaj opazovati, če hočejo videti vse filme na popoldanskih in večernih predstavah.

Na sporedu se je zvrstilo že lepo število dobrih filmov poleg številnih, ki bodo hitro padli v pozabo.

Slovenski film »Dolina miru«, delo režiserja Stiglicca, so predvajali v soboto popoldne. Nič kaj ugodno ni tako popoldansko pred-

vajanje, zlasti če je tako urejeno, da je na isti dan določeno ksilu za novinarje na kakem oddaljenem mestu, od koder se malokomu ljubi hiteti nazaj v kinodvorano. In prav v soboto je bil tak primer, vendar je bilo poskrbljeno, da so se novinarji vrnili pred začetkom predvajanja. In dvorana je bila zasedena, kakor se pri popoldanskih predstavah redko dogaja. Vendar pa je bila pred to predstavo še tudi predstava opoldne, ko so dvorano na-

polnili šolski otroci.

Jugoslovani doslej niso imeli v Cannesu sreče. Film, ki so jih prikazovali, niso ne ogreli ne navdušili, nekateri so doživeli tudi zelo odklonilno kritiko. »Krvavo pot«, ki je zbuja upanje na uspeh, pa so prepovedali predvajati. Po takih doživljajih seveda ustvarjalec »Doline miru« ni moglo biti prav lahko pri srcu pred predvajanjem. Toda režiserju Stiglicu se je že razjasnil obraz, ko so pri prvi predstavi otroci nekajkrat že med predvajanjem zaploskali svojimi vrstnikom na platno. Toda otroci gledajo na film drugače kot kritiki...

Vendar pa je na koncu predvajanja občinstvo, sestavljeno v dobrih meri iz kritikov, navdušeno zaploskalo. Odobravanje je bilo namenjeno filmu samemu in nekaterim navzočim ustvarjalcem. Prava škoda, da nista bila navzoča tudi oba otroka, ki nastopata v filmu. Tako je bil toliko več priznanja deležen John Kitzmiller, ki igra v filmu glavno odraslo vlogo. Kritiki so se pohvalno izražali že takoj po predstavi in lepe ocene so sledile tudi v listih. Seveda je bila vmes tudi kakšna taka, ki se sprašuje, kako je mogoče tak film pošiljati na festival, vendar je morala ostati v manjšini in je bilo zato nepotrebno, da je prav tako kritiko najprej pobral in sporočil javnosti tržaški slovenski radio. Dejstvo pa je, da so prav s tem filmom Jugoslovani v Cannesu najbolj prodli. Res je, da se na splošno ugotavlja, da ima film nekaj podobnosti z znanim francoskim filmom »Prepovedane igre«, res je pa tudi, da ima do ločene vrline, ki mu jih resni ocenjevalci pe le ne odrekajo, temveč izrecno priznavajo. Mogoče je najbolj preprosto in največjo povdal kritik lista »Dimanche-soir«, ki je med drugim napisal: »Toda čeprav ta film ne bo dobil velike nagrade festivala, pa je gotovo dokazal, da se je jugoslovanska fotografija oddaljila od svojih začetkov.«

ZORKO JELINCIC

KOMENTIRANA IZDAJA V REDAKCIJI BRATKA KREFTA

F. M. Dostojevski v slovensčini v desetih knjigah izbranega dela

Za dela velikega ruskega pisatelja F. M. Dostojevskaja, v katerem vidijo mnogi največjega modernega poznavalca človeške notranjosti, zanimanje vedno bolj raste. Petindesetletni-ka njegove smrti v februarju 1906, je izredno globoko odjeknila daleč po svetu. V Sovjetski zvezi pa je pomenila naravnost renesanso njegove velike umetnosti, ki je bila po krivici nekaj desetletij zapostavljena. Zadolgo se ga je oprlela krilatica o eholnem, krutem talentu, toda njegovega genija ni mogla zakriti. Poleg tega je bil pravi vplogel v njegovo obsežno delo možen šele po letu 1921, ko so bila prvič objavljena številna do takrat nepoznana njegova dela, osnutki in piševe pripombe k njegovim romanom, pa tudi v celoti izdana njegova pisma, ki prinašajo povsem nove osvetlitve te navidežno tako protislovne človeške narave.

Dostojevski je pisatelj čisto svojevrsnega kova, saj oblikuje v svojih junakih predvsem človeka misli in idej. Značaj njegovih ljudi niso le polni strasti in protislovnih čustev, s katerimi se borijo ali pa se jim usodno predajajo, marveč so ljudje, ki se mučijo z ide-

jami, velikimi prizadevanji, kako bi se dalo življenje človeka zboljšati in polepšati.

V svojih delih zajema Dostojevski rusko družbo štiridesetih do sedemdesetih let, ko je začel kapitalizem prodirati z vso silo v gospodarsko zaostalo in feudalno carsko-rusko družbo, ki so jo skušali podminiti že dekadisti, s katerimi sta bila povezana Puškin in Gribojedov. Nihče se v tem obdobju ni tako živo in strastno zanimal in posvečal problemom intelektualca, človeka-razumnika, v čigar duši in umu se zmeraj najostreje spopadajo idejni tokovi časa in družbena nasprotja, kot se je Dostojevski. Njegovi junaki so pravzaprav analitiki, saj seirajo sebe in družbo in so razpeti med svet boštva in brezboštva, kapitalizma in socializma ter iščejo iz tega kaosa izhod iz vseh, že strahotnih osebnih, in družbenih disharmonij. Razpeti so med same skrajnosti in mnogi med njimi nenehno trpe, ker jih — kakor njih stvaritelja — razjedajo brezkončni dvomi vere in nevere. Nekateri njegovi junaki čutijo v sebi nekakšno poslanstvo kot družbeni in verski reformatorji, vsi

pa se predajajo od hipa do hipa strastem, ki jih mnogokrat zapeljujejo v zločine. Iz njih prav tako strastno iščejo poti v očiščenje in odrešenje.

Dostojevski je prvi v svetovni književnosti umetniško najpolnejše in človeško najgloblje upodobil ljudi in značaje, ki ne poznajo le strasti ljubezni, lakote, skopuštva, pohlepa in kolikor je še teh čednosti človeškega rodu, marveč tudi tisto strast, ki jo je novejša doba človeške družbe tako zelo pospeševala: strast do politike in idej. Naš svet je v svojih nasprotjih že neprimerno bolj zaostren, kakor sta bili doba in družba, v kateri je živel Dostojevski, ki ni bil le velik umetnik, marveč tudi velik mislec, pa naj se s to ali ono njegovo idejo strinjamo ali ne.

V delih Dostojevskaja najde tudi sodobni človek

1. knjiga: Bratje Karamazovi, I. del
2. knjiga: Bratje Karamazovi, II. del
3. knjiga: Mladec
4. knjiga: Ponižani in razžaljeni
5. knjiga: Idiot
6. knjiga: Zapiski iz mrtvega doma
7. knjiga: Selo Stepančikovo in razne krajše povesti
8. knjiga: Besi
9. knjiga: Zločin in kazen
10. knjiga: Dnevnik pisatelja (odlomki), Izbor pism, izbor literarnih in političnih člankov

«Naslednik Šaljapina»

Ezio Pinza je bil najbolj popularen pevec v Ameriki

Pravijo, da je bil Ezio Pinza najbolj popularen pevec v Ameriki. Te popularnosti si ni ustvaril samo s svojim lepim basom v opernih vlogah, Imeli so ga za naslednika Šaljapina in njemu samemu je bil »Boris Godunov« poleg »Don Juana« najljubši. Toda se večji stik z množicami je dosegel, ko je po dvajsetih letih petja na opernih deskah prešel na odre Broadwaya. Zaradi njegovega krasnega glasu so seveda muzikalne komedije imele velik uspeh. Postal je pravi idol za ameriške gledalce.

Pa se nekaj se navaja, zaradi česar je bil silno popularen, in sicer med zenskim svetom. Bil je lep in eleganten in njegovih oboževalk je bilo brez števila. Bil je tudi zelo privlačen in se pri tem tudi sam ni »snažil držati«. Dejal je, da se v vsako pevko, s katero nastopi, zaljublja. »Kako bi sicer lahko bil naraven? Ne znam ne igrati in ne peti, če ne čutim česa.« je dejal.

Ezio Pinza se je rodil v Rimu leta 1892. Bil je sedmi otrok revnega mizarja in je rasel v Ravenni. Prvi pomljeni rojeni otroci so vsi pomrli že v zgodnjih letih. Ezio je očetu pomagal pri delu, potem je bil pekovski delavec in pri osemnajstih letih so njegovi delovni tovariši pri gradnji neke železnice opazili njegov glas in mu svetovali, naj se gre predstaviti v bolonjski konservatorij. V njem je bila namreč tedaj še želja, da bi postal imeniten — kolezar...

Sprejeli so ga na konservatorij in mu dodelili tudi nekaj stipendije, zraven pa si je še sam pomagal z mizarskim delom. Prav tedaj, ko bi se začela njegova kariera, je prišla prva svetovna vojna. Ko se je vrnil iz vojske, je bil dve leti v rimski operi, kakor ga je Toscanini poklical za dve leti v Scalo, Gatti-Casazza pa ga je odvedel v metropolitansko opero v New Yorku. Od tedaj je ostal kar v Ameriki in je le še poredkoma prihajal v Italijo. Bli je gotovo eden največjih basistov in vedno ga bomo na ploščah radi poslušali.

Prvi balon nad Anglijo

Med vesoljsko osuplostjo in občudovanjem je 22. septembra 1784 sprebral Italijan Vincenzo Lunardi angleško nebo. Vzdignil se je v balonu iz Londona, kar se je zgodilo v Angliji prvič.

«Pet minut po drugi uri, po zadnjem topovskem strelu, so bile vrvi odvezane in balon je jel plavati kviku. Na moje mahanje in pozdrav so navzoči s priručnim vzklikanjem odgovarjali. Ko je balon višino dvajsetih jardov (18 m 20 cm, op. pr.) dosegel, ga je veter nenadoma potisnil navzdol, kar pa je naduse lepo učinkovalo, kajti njegovo zibanje nad zemljo, le nekaj hipov trajajoče, je bilo kot da bi se veličastno zadrževal, preden bi vzletel.

Potem ko sem bil nekaj pritezka odrgel, se je balon povzpelo dve sto jardov (182 m, op. pr.) visoko. Nahajajoč se tako pred množico 150.000 oseb, katere ni videla začetka mojega vzleta, sem z raznovrstnimi zvijačami vedeti dal, da se v ladji nahajam. Zrak je trepetal od vzklikanja in ploskanja. Ena zvijača je bila sukanje krmil, od katerih se je eno kaj kmalu odlomilo in padlo v praznino. Z njim je zletel tudi golob, ki mi je skupno s psom in mačko, edino družbo delal.

Ko je toploter od 68 stopinj (Fahrenheit, op. pr.) na 61 padel, sem potrebo začutil z nekaj kupkami vina okrepčati se. Zaužil sem tudi kurje bedro. Ko je toploter 50 stopinj kazal, me je pod vplivom atmosfere in raznovrstnih okoliščin, v katerih sem se nahajal, prevzela spokojna radost, kakršne nič na svetu nuditi ne more. Moj horizont se je kot popoln krog videl. Lahko sem katedralo sv. Pavla in druge cerkve od his razlikoval. Razpoznaval sem ulice, kot da so črte, in po njih bitja, za katere sem vedel, da so moški in ženske, vse kot neizmeren panj, v katerem se je slieterno delo ustavilo. Ne bi nič o premikanju svojega stroja vedel,

ako ne bi to po prikazovanju in izginjanju, objekto na zemlji zaznaval. Nisem mogel spoznati, se premika li naglo ali počasi, se niža ali vzdiguje, če mirno vstaja ali v gibanju.

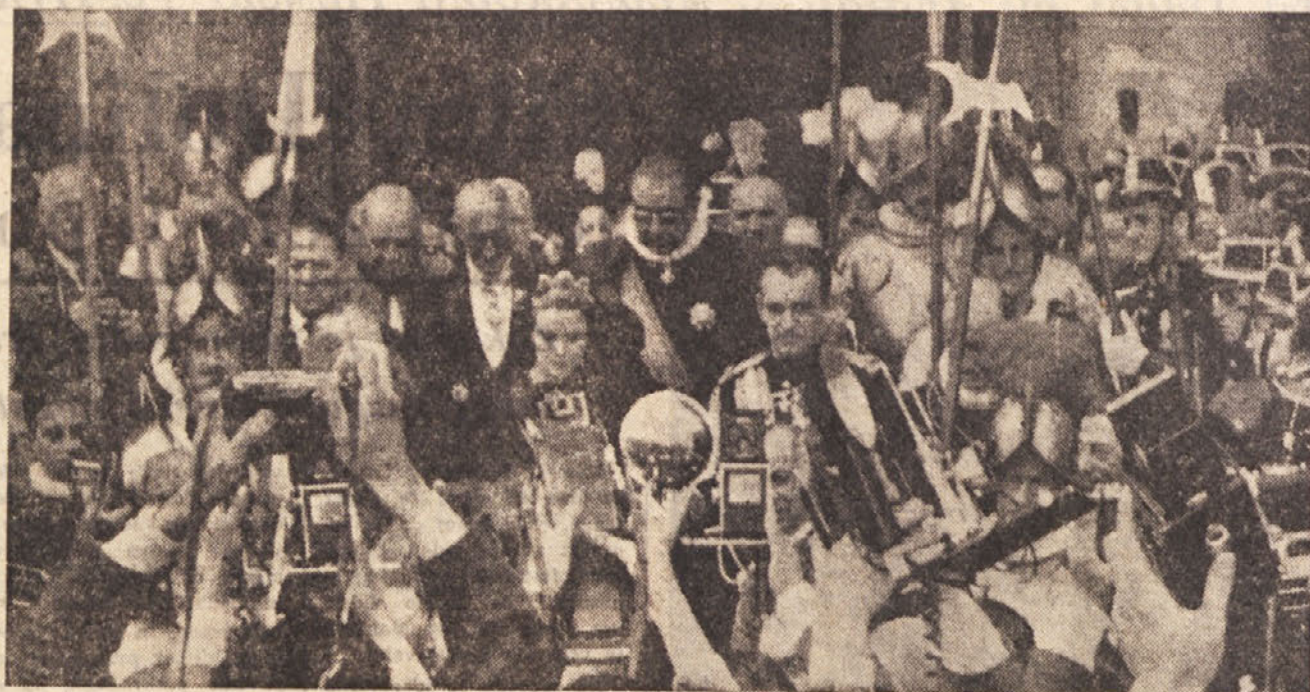
Zdaj sem v ladji sem stopil, zdaj tja, ter živila urejal in aparate uravnaval. Odmašil sem steklenico, jedel in pil ter pisal, vse natanko tako, kot v svoji delovni sobi.

Ves ta čas sem se naglo vzdigoval, in ko sem bil topovskij strel z artilerijske poljane čul, sem zapazil, da je temperatura padla na 32 stopinj. Balon je že v takt meril bil naplavljen, da je dobil obliko stegnjene poble, najmanjši premer je prav v moji višini imel, medtem ko je imel pri vzletu podoben obrnjenega stožca, in je njega tretji del brez zraka bil. Ker nisem zaklopnice oskrbel, nisem drugega storiti mogel, kot odvezati ustje balonu, v daljnem upanju, da bo sila razredčevanja po naključju nekoliko vnetiljivo plina istinitila. Sopara, ki se je okoli imenovanega ustja nabrala, je zmaznila, a meni ni prav nič neugodno bilo zaradi mraza. Tedaj je bila zemlja kot ravnina brez meja videti, a površje njeno pisano in prepreženo z vsakovrstnimi barvami, akoprav se od zgoraj nikakršni objekt ni razločilo.

Pomagati sem si z ednim krmilom, ki mi je še ostalo. S hudim in nepretrganim naporom sem priplaval do tri sto jardov nad zemeljsko ravnino, in premikaje se vodoravno, sem skozi trombo govoril nekaterim kmetom, a njih odgovor je zame bil le kot nejasen šum.

Ob tretji uri in pol sem se na nekom polju z žitom, na ozemlju South Mimms, spustil, kjer sem mačko odložil. Uboga živalica je brez dvojbe kazala, da močno od mraza trpi. Ljudje okrog mene so se pokazali precej pripravljeni pri pristanku pomagati mi, a velel sem jim, da naj se raje bolj stran držijo in da bodo že potem udovoljeni, ko bom vpričo njih ponovno vzletel. Pri vzletu se je del pregraje pri ladji odrgal, toda odrgel sem še ostanek pritezka in živeča ter sem zopet za pero prijel. Moje vzdigovanje je bilo tako naglo, da je, preden sem pol strani napisal, temperatura na 29 stopinj padla. Vodne kapljice, ki so se bile sprile na ustje balona, so kristalom podobne postale. Tedaj sem dosegel višek svojega vzpenjanja, končal pismo, ga v ruto s čepnikom vred zavil in ga dol vrget. Takisto sem kročnike, vilice in nože odrgel, tisto malo peska, ki mi je ostal, ter prazno steklenico, ki jo je še dolgo videti ni bilo, dokler ni docela izginila iz vida. Tedaj sem še tudi svoje zadnje sporočilo iz oblakov napisal, in ga ragnal proti zemlji, potem ko sem ga prevezal z usnjenim pasom. Se nekaj hipov mi je bilo vidno, a jaz sam pa ves čas ko je let trajal, nisem imel občutka, da se stroj premika. Povrnili sem se h krmilu, zato da bi se zamogel spuščati, in po trudu polnem prizadevanju sem bil čez kakih petnajst do dvajset minut svoj namen dosegel, a moje moči so se skoro čisto pri kraju bile. Dvajset minut čez četrto uro sem se na razsežen travnik v župniji Standon, v bližini Ware, v grofiji Hertfordshire spustil. Tam so pri delu bili neki kmetje. Prosil sem jih, da bi mi pomagali, toda oni so kritični, da nikakega opravka nočejo imeti s takim, ki je bil s hudičevimi hišo ali hudičevim konjem prispel: nisem dobro razločil besede, ki so jo izgovorili. Nobena prošnja, da bi bližu prišli, ni zalegla. Nazadnje sem bil hvalo za svojo rešitev plemenitosti nežnega spola dolžan. Mlada žena, ki se je tudi na travniku nahajala, zgrabila je vrv, katero sem bil vrget. V kratkem mi je množica ljudi bila roko podala, da sem lahko stopil na tla. General Smith, ki mi je bil skupno z drugimi jezdec iz Londona na konju sledil, mi je ljubезno pomagal balon pripristiti. Zareza, ki sem jo na balonu napravil, je sprostila neveljavni plin, da je z neznanim smradom jel uhajati, ki je za nekaj časa, kot so pravili, čistost ozračja tam v obližju, pokvaril.

Prevedel —KO—SEK

Romanje Grace Kelly

Knežji par iz Monaka, Rajner III. in Grace, sta se mudila prejšnji teden v Rimu. Kot navadna turista. Na drugem svojem poročnem potovanju. Tako čisto zasebno! Tako sta dala razumeti. Ali verjameta, da svet to verjame? Kdo bi verjel!

Tudi Vatikan sta obiskala. Predvsem Sprejeta sta bila pri papežu. In o tem je moč brati vse mogoče.

Monaki knez Rajner je podelil svetemu očetu zlato svetinjo, a papež Rajnerju red «zlate ostriže», ki ga ima tudi predsednik Gronchi, perzijski sah in še nekateri državni poglavarji. Nič se ta sprejem ni razlikoval od sprejemov drugih državnih poglavarjev. Trajal je tri četrt ure. Knežji par je bil močno presunjen sprico veličastnosti trenutka in nedopovedljive miline cerkvenega poglavarja.

In vse mogoče podrobnosti je moč izvedeti iz svetovnega domačega časopisa o tem potovanju. Tri sto oblek ima Knežinja s seboj. Silvi «Rois Royce», je vodil sam knez prav iz Monaka. In samo 80 km je smel voziti, več mu Grace ni dovolila. Knežja turista biva v Rimu v Grand Hotelu.

Natanko so popisane vse toalete Knežine in kneza pri zabavi pri obedu in na sprejeh. Ter sijaj aristokratske rimske družbe. Nje blek in razkošje, bogastvo in plemenitost, velika skrb za blaginjo ljudstva in njega usodo. Visoka morala in druge vrline. Sam vzor. Sam zgled.

Časopisi pišejo tudi o Kneževini Monaku in nje preteklosti. O vladarjih in o gospodarstvu. O patru, ameriškem duhovniku Francisu Tuckerju in o Grku Onassisu. In o kaznivu v Montecarlju. Zlasti o tem.

Ugibajo in sklepajo, domnevajo in napovedujejo. Knež Rajner III. je edini absolutistični vladar v Evropi. V Kneževini ni ne davkov ne vojske obveznosti. Večino donokov dobiva državnica od igralnice za hazardne igre.

Kneževina Monako je pod francoskim protektoratom. Če izumrje vladarska rodbina, postane po klavzuli v prijateljski pogodbi s Francijo, vse ozemlje Kneževine francoska provinca. Zato so lani pohiteli s poroko.

Monako nima z Vatikanom konkordata, položaj katoliške Cerkve, v Kneževini je urejen s pogodbo iz l. 1886. V Monaku je v veljavi razporek. In ameriški duhovnik, pater Francis Tucker, ki je postal l. 1950 po posredovanju kardinala Spellmana, duhovni svetovalec Rajnerjev, ima v prizadevanju za obranitev neodvisnosti Kneževine velike zasluge. Sploh ima Tuk, kot mi pravijo, velik vpliv na kneza. Saj je kmalu po njegovem prihodu v Monako Rajner pretrgal vezi s francosko igralno Gisele Pascal, čeprav je ta ljubezen trajala šest let in so bili vsi prepričani, da se bosta poročila. Znano je tudi, da je postala Grace Kelly Knežinja v Monaku prav po prizadevanju tega duhovnika. In tudi na sedanjem romanju Knežje para je Tuk spremljevalec.

Tudi sicer je ta duhovnik zanimiv. Čeprav ima že 71 let, ima kaj sodobne nazore o življenju, zlasti pa o metodah pri svojem delu. Oblekel si je takoj po prihodu h knezu črno duhovniško oblečilo, kot ga nosijo katoliški duhovniki, in celo v kopalnikah se je pojavil na riveri. In vsem je jako simpatičen.

So tudi taki listi, ki očitajo knezu ob sedanjem obisku, da se kaj malo sklada z moralno to, da katoliški vladar črpa skoro vse državne dohodke iz dobička hazardne igralnice. Nj tako lahko vse to spravi v sklad! Visok standard, blagostanje in neodvisnost.

Tudi oče Grace, John Kelly, o katerem ne zabi večina listov pristaviti «bivši zidar», je očitaj Rajnerju hazardno igro, in je pri tem dodal: «Čas bi že bil, da bi se lotili Monaka delati.»

Ta John Kelly je tudi svojevrsten človek. Začel je kot zidar, in je uspel v življenju tako, da je danes med najbogatejšimi industrialci v Filadelfiji, kjer ima veliko opremo. Navdušuje se za veslanje. Ko je bil leta 1920 kot veslač na olimpiadi in je hotel nastopiti v regati Henley v Angliji, so ga odklonili, z motivacijo, da «se je preživljal z delom svojih rok.» Močno je prizadelo to njegovo ponos. Dva leti pozneje je dobil na olimpiadi kolajno in tedaj je postal angleškemu kralju veslaško čepico «kot spomin tistega, ki se preživlja z delom svojih rok.» Zeta naziva «shorty» (mali) in ne kaže do nje posebnega spoštovanja in ravna z njim kot če bi bil navaden delavec.

Grace je že pred poroko poskušala doseči, da bi zaprli igralnico v Montecarlju, pa se ji to ni posrečilo.

Mocno ji je tudi nasprotoval v tem znani grški finančnik in lastnik ladij, Onassis. Zdi se, da je on glavni delničar igralnice.

Nekateri listi menijo, da je prav vprašanje igralnice tisto, kar so obravnavali ob tem «romanju» monaškega Knežje para v Rim. Trdijo tudi, da so dnevi igralnice v Montecarlju šteti.

Onassis pa je menda vse napeljal tako, da bi

zlasti pa o metodah pri svojem delu. Oblekel si je takoj po prihodu h knezu črno duhovniško oblečilo, kot ga nosijo katoliški duhovniki, in celo v kopalnikah se je pojavil na riveri. In vsem je jako simpatičen.

So tudi taki listi, ki očitajo knezu ob sedanjem obisku, da se kaj malo sklada z moralno to, da katoliški vladar črpa skoro vse državne dohodke iz dobička hazardne igralnice. Nj tako lahko vse to spravi v sklad! Visok standard, blagostanje in neodvisnost.

Tudi oče Grace, John Kelly, o katerem ne zabi večina listov pristaviti «bivši zidar», je očitaj Rajnerju hazardno igro, in je pri tem dodal: «Čas bi že bil, da bi se lotili Monaka delati.»

Ta John Kelly je tudi svojevrsten človek. Začel je kot zidar, in je uspel v življenju tako, da je danes med najbogatejšimi industrialci v Filadelfiji, kjer ima veliko opremo. Navdušuje se za veslanje. Ko je bil leta 1920 kot veslač na olimpiadi in je hotel nastopiti v regati Henley v Angliji, so ga odklonili, z motivacijo, da «se je preživljal z delom svojih rok.» Močno je prizadelo to njegovo ponos. Dva leti pozneje je dobil na olimpiadi kolajno in tedaj je postal angleškemu kralju veslaško čepico «kot spomin tistega, ki se preživlja z delom svojih rok.» Zeta naziva «shorty» (mali) in ne kaže do nje posebnega spoštovanja in ravna z njim kot če bi bil navaden delavec.

Grace je že pred poroko poskušala doseči, da bi zaprli igralnico v Montecarlju, pa se ji to ni posrečilo.

Mocno ji je tudi nasprotoval v tem znani grški finančnik in lastnik ladij, Onassis. Zdi se, da je on glavni delničar igralnice.

Nekateri listi menijo, da je prav vprašanje igralnice tisto, kar so obravnavali ob tem «romanju» monaškega Knežje para v Rim. Trdijo tudi, da so dnevi igralnice v Montecarlju šteti.

Onassis pa je menda vse napeljal tako, da bi

zlasti pa o metodah pri svojem delu. Oblekel si je takoj po prihodu h knezu črno duhovniško oblečilo, kot ga nosijo katoliški duhovniki, in celo v kopalnikah se je pojavil na riveri. In vsem je jako simpatičen.

So tudi taki listi, ki očitajo knezu ob sedanjem obisku, da se kaj malo sklada z moralno to, da katoliški vladar črpa skoro vse državne dohodke iz dobička hazardne igralnice. Nj tako lahko vse to spravi v sklad! Visok standard, blagostanje in neodvisnost.

Tudi oče Grace, John Kelly, o katerem ne zabi večina listov pristaviti «bivši zidar», je očitaj Rajnerju hazardno igro, in je pri tem dodal: «Čas bi že bil, da bi se lotili Monaka delati.»

Ta John Kelly je tudi svojevrsten človek. Začel je kot zidar, in je uspel v življenju tako, da je danes med najbogatejšimi industrialci v Filadelfiji, kjer ima veliko opremo. Navdušuje se za veslanje. Ko je bil leta 1920 kot veslač na olimpiadi in je hotel nastopiti v regati Henley v Angliji, so ga odklonili, z motivacijo, da «se je preživljal z delom svojih rok.» Močno je prizadelo to njegovo ponos. Dva leti pozneje je dobil na olimpiadi kolajno in tedaj je postal angleškemu kralju veslaško čepico «kot spomin tistega, ki se preživlja z delom svojih rok.» Zeta naziva «shorty» (mali) in ne kaže do nje posebnega spoštovanja in ravna z njim kot če bi bil navaden delavec.

Grace je že pred poroko poskušala doseči, da bi zaprli igralnico v Montecarlju, pa se ji to ni posrečilo.

Mocno ji je tudi nasprotoval v tem znani grški finančnik in lastnik ladij, Onassis. Zdi se, da je on glavni delničar igralnice.

Nekateri listi menijo, da je prav vprašanje igralnice tisto, kar so obravnavali ob tem «romanju» monaškega Knežje para v Rim. Trdijo tudi, da so dnevi igralnice v Montecarlju šteti.

Onassis pa je menda vse napeljal tako, da bi

zlasti pa o metodah pri svojem delu. Oblekel si je takoj po prihodu h knezu črno duhovniško oblečilo, kot ga nosijo katoliški duhovniki, in celo v kopalnikah se je pojavil na riveri. In vsem je jako simpatičen.

So tudi taki listi, ki očitajo knezu ob sedanjem obisku, da se kaj malo sklada z moralno to, da katoliški vladar črpa skoro vse državne dohodke iz dobička hazardne igralnice. Nj tako lahko vse to spravi v sklad! Visok standard, blagostanje in neodvisnost.

Tudi oče Grace, John Kelly, o katerem ne zabi večina listov pristaviti «bivši zidar», je očitaj Rajnerju hazardno igro, in je pri tem dodal: «Čas bi že bil, da bi se lotili Monaka delati.»

Ta John Kelly je tudi svojevrsten človek. Začel je kot zidar, in je uspel v življenju tako, da je danes med najbogatejšimi industrialci v Filadelfiji, kjer ima veliko opremo. Navdušuje se za veslanje. Ko je bil leta 1920 kot veslač na olimpiadi in je hotel nastopiti v regati Henley v Angliji, so ga odklonili, z motivacijo, da «se je preživljal z delom svojih rok.» Močno je prizadelo to njegovo ponos. Dva leti pozneje je dobil na olimpiadi kolajno in tedaj je postal angleškemu kralju veslaško čepico «kot spomin tistega, ki se preživlja z delom svojih rok.» Zeta naziva «shorty» (mali) in ne kaže do nje posebnega spoštovanja in ravna z njim kot če bi bil navaden delavec.

Grace je že pred poroko poskušala doseči, da bi zaprli igralnico v Montecarlju, pa se ji to ni posrečilo.

Mocno ji je tudi nasprotoval v tem znani grški finančnik in lastnik ladij, Onassis. Zdi se, da je on glavni delničar igralnice.

Nekateri listi menijo, da je prav vprašanje igralnice tisto, kar so obravnavali ob tem «romanju» monaškega Knežje para v Rim. Trdijo tudi, da so dnevi igralnice v Montecarlju šteti.

Člen verige: Spellman-Tucker-Kelly-Monako-Onassis-Vatikan

zlasti pa o metodah pri svojem delu. Oblekel si je takoj po prihodu h knezu črno duhovniško oblečilo, kot ga nosijo katoliški duhovniki, in celo v kopalnikah se je pojavil na riveri. In vsem je jako simpatičen.

So tudi taki listi, ki očitajo knezu ob sedanjem obisku, da se kaj malo sklada z moralno to, da katoliški vladar črpa skoro vse državne dohodke iz dobička hazardne igralnice. Nj tako lahko vse to spravi v sklad! Visok standard, blagostanje in neodvisnost.

Tudi oče Grace, John Kelly, o katerem ne zabi večina listov pristaviti «bivši zidar», je očitaj Rajnerju hazardno igro, in je pri tem dodal: «Čas bi že bil, da bi se lotili Monaka delati.»

Ta John Kelly je tudi svojevrsten človek. Začel je kot zidar, in je uspel v življenju tako, da je danes med najbogatejšimi industrialci v Filadelfiji, kjer ima veliko opremo. Navdušuje se za veslanje. Ko je bil leta 1920 kot veslač na olimpiadi in je hotel nastopiti v regati Henley v Angliji, so ga odklonili, z motivacijo, da «se je preživljal z delom svojih rok.» Močno je prizadelo to njegovo ponos. Dva leti pozneje je dobil na olimpiadi kolajno in tedaj je postal angleškemu kralju veslaško čepico «kot spomin tistega, ki se preživlja z delom svojih rok.» Zeta naziva «shorty» (mali) in ne kaže do nje posebnega spoštovanja in ravna z njim kot če bi bil navaden delavec.

Grace je že pred poroko poskušala doseči, da bi zaprli igralnico v Montecarlju, pa se ji to ni posrečilo.

Mocno ji je tudi nasprotoval v tem znani grški finančnik in lastnik ladij, Onassis. Zdi se, da je on glavni delničar igralnice.

Nekateri listi menijo, da je prav vprašanje igralnice tisto, kar so obravnavali ob tem «romanju» monaškega Knežje para v Rim. Trdijo tudi, da so dnevi igralnice v Montecarlju šteti.

Onassis pa je menda vse napeljal tako, da bi

zlasti pa o metodah pri svojem delu. Oblekel si je takoj po prihodu h knezu črno duhovniško oblečilo, kot ga nosijo katoliški duhovniki, in celo v kopalnikah se je pojavil na riveri. In vsem je jako simpatičen.

So tudi taki listi, ki očitajo knezu ob sedanjem obisku, da se kaj malo sklada z moralno to, da katoliški vladar črpa skoro vse državne dohodke iz dobička hazardne igralnice. Nj tako lahko vse to spravi v sklad! Visok standard, blagostanje in neodvisnost.

Tudi oče Grace, John Kelly, o katerem ne zabi večina listov pristaviti «bivši zidar», je očitaj Rajnerju hazardno igro, in je pri tem dodal: «Čas bi že bil, da bi se lotili Monaka delati.»

Ta John Kelly je tudi svojevrsten človek. Začel je kot zidar, in je uspel v življenju tako, da je danes med najbogatejšimi industrialci v Filadelfiji, kjer ima veliko opremo. Navdušuje se za veslanje. Ko je bil leta 1920 kot veslač na olimpiadi in je hotel nastopiti v regati Henley v Angliji, so ga odklonili, z motivacijo, da «se je preživljal z delom svojih rok.» Močno je prizadelo to njegovo ponos. Dva leti pozneje je dobil na olimpiadi kolajno in tedaj je postal angleškemu kralju veslaško čepico «kot spomin tistega, ki se preživlja z delom svojih rok.» Zeta naziva «shorty» (mali) in ne kaže do nje posebnega spoštovanja in ravna z njim kot če bi bil navaden delavec.

Grace je že pred poroko poskušala doseči, da bi zaprli igralnico v Montecarlju, pa se ji to ni posrečilo.

Mocno ji je tudi nasprotoval v tem znani grški finančnik in lastnik ladij, Onassis. Zdi se, da je on glavni delničar igralnice.

Nekateri listi menijo, da je prav vprašanje igralnice tisto, kar so obravnavali ob tem «romanju» monaškega Knežje para v Rim. Trdijo tudi, da so dnevi igralnice v Montecarlju šteti.

Onassis pa je menda vse napeljal tako, da bi

zlasti pa o metodah pri svojem delu. Oblekel si je takoj po prihodu h knezu črno duhovniško oblečilo, kot ga nosijo katoliški duhovniki, in celo v kopalnikah se je pojavil na riveri. In vsem je jako simpatičen.

So tudi taki listi, ki očitajo knezu ob sedanjem obisku, da se kaj malo sklada z moralno to, da katoliški vladar črpa skoro vse državne dohodke iz dobička hazardne igralnice. Nj tako lahko vse to spravi v sklad! Visok standard, blagostanje in neodvisnost.

Tudi oče Grace, John Kelly, o katerem ne zabi večina listov pristaviti «bivši zidar», je očitaj Rajnerju hazardno igro, in je pri tem dodal: «Čas bi že bil, da bi se lotili Monaka delati.»

Ta John Kelly je tudi svojevrsten človek. Začel je kot zidar, in je uspel v življenju tako, da je danes med najbogatejšimi industrialci v Filadelfiji, kjer ima veliko opremo. Navdušuje se za veslanje. Ko je bil leta 1920 kot veslač na olimpiadi in je hotel nastopiti v regati Henley v Angliji, so ga odklonili, z motivacijo, da «se je preživljal z delom svojih rok.» Močno je prizadelo to njegovo ponos. Dva leti pozneje je dobil na olimpiadi kolajno in tedaj je postal angleškemu kralju veslaško čepico «kot spomin tistega, ki se preživlja z delom svojih rok.» Zeta naziva «shorty» (mali) in ne kaže do nje posebnega spoštovanja in ravna z njim kot če bi bil navaden delavec.

Grace je že pred poroko poskušala doseči, da bi zaprli igralnico v Montecarlju, pa se ji to ni posrečilo.

Mocno ji je tudi nasprotoval v tem znani grški finančnik in lastnik ladij, Onassis. Zdi se, da je on glavni delničar igralnice.

Nekateri listi menijo, da je prav vprašanje igralnice tisto, kar so obravnavali ob tem «romanju» monaškega Knežje para v Rim. Trdijo tudi, da so dnevi igralnice v Montecarlju šteti.

bilo zanj prav. Pravijo, da je tudi on že tipal nekaj v svetem mestu, kakor bi dosegel da bi njegove ladje plule pod rumeno-belo vatikansko zastavo.

In Grace, šestkratna baronica in sedemkratna grofica ter Knežinja itd., bo morda dosegla tisto, kar je hotela preden je postala vladarica v Kneževini Monako.

Cudna, hkrati pa zanimiva in zelo značilna veriga: Spellman - Tucker - Kelly - Monako - Onassis - Vatikan.

Včasih je tisto, kar bi radi prikriji, važnejše, kot tisto, kar kažejo. In zato tak, ki vsega tega ne ve, pri branju o takih dogodkih po navadi reče: «No, ja, gospoda, ki ne ve, kam z denarjem!»

S. ANDOLSEK

RANDOLPH IN LORDI

Randolpha Churchilla, sina slavnega očeta, nekdanjega britanskega ministrskega predsednika, je doletela — za angleške avtorje — nenavadna pisateljska usoda. Ker so njegovo knjigo «Kaj sem rekel o tisku» bojkotirale vse angleške knjigarne, je moral ustanoviti lastno podjetje, ki ima en sam cilj: prodajati njegovo knjigo.

45-letni Randolph Churchill kot politik ni posebno uspel: sedemkrat je kandidiral za stol v Spodnjem domu in šestkrat propadel. Sam priznava, da je v politiki pač «zatajil». Resneje kot s svojimi političnimi neuspehi pa se Randolph ukvarja s posebno kampanjo, ki ji je v zadnjih letih posvetil večji del svojega časa. Churchill junior se je bil namreč zarotil proti angleškemu tisku — predvsem proti listom z visoko naklado. Njegova knjiga «Kaj sem rekel o tisku» je drzen pamflet, v katerem avtor togotno napada in zmerja vrsto angleških mogotcev tiska. Knjiga vsebuje tri Randolphove govore in gradivo s procesa, ki ga je dobil proti tedniku «The Peoples».

V svojih treh govorih trdi R. Churchill: ■ da večina angleških bulvaristov listov in tednikov razširja čisto pornografijo, ■ da pretežni del listov kaže nesamno zanimanje za privatno življenje znamenitih meščanov, ■ da se tudi resni angleški listi, predvsem «Times», izogibajo vsake kritike nemoralnega početja časopisnih mogotcev.

Pri tem se Churchill ni ustrašil zapisati polnih imen prizadetih lordov. O izdajatelju «Sunday Dispatcha», baronu Rothermereju, je na primer zapisal: «Ta se vse preveč podi v visave in prostituirajo svoje liste.» V predgovoru k svoji knjigi priznava Churchill junior, da je s temi

govori namerno hotel izzvati svoje nasprotnike. Ugal je, da ga bodo tožili, sam pa bi tako svoje izjave lahko ponovil pred sodiščem. Toda nihče prizadetih ni vložil tožbe. Večina angleških listov se še zmenila ni za njegove govore.

V drugem delu knjige je Churchill publiciral vse svoje izjave na procesu proti listu «The Peoples» (nad 5 milijonov naklade), ki mu je Randolph med drugim očital, da razširja «slabomirne čenče», da bi dovolil lahkomišelnost, da je prelomil molčečnost in o brekavalca napadel časopis je last koncerna Odhams, ki mu pripadajo tudi socialistično glasilo «Daily Herald».

Pričakovati je bilo, da bo do ljudi pokazal veliko zanimanje za novo knjigo, toda že čez nekaj tednov je avtor ugotovil, da niti ena knjigarne ni kupila niti enega izdava. To se je zgodilo v angleški knjigarni, ki jo je Randolph kupil. ■

Randolph Churchill

ly Herald», revija «Illustrated», in nekateri plemiški priročnik «Debrett's Peerage».

Prejtr je nastal, ko je Randolph pred volitvami v

Spodnji dom leta 1955 začel objavljati politične članke v enem izmed londonskih večernikov. Tedaj ga je «The Peoples» obtožil, da sodi k ljudem, ki se ne bore odkrito za sedež v parlamentu, marveč rajši sprejemajo plačilo za pisane pristranske volilne poročila. Randolph je list tožil zaradi razgaljenja časti in dobil pet tisoč funtov odškodnine.

V knjigi so objavljeni tudi dialogi med Randolphom in nasprotnikom advokatom na tem procesu. Na advokatu pripomni, da je Churchill jun. nekdanjega premiera Clementa Attleeya imenoval «lena, majhna marioneta», je Randolph zadovoljno odgovoril: «Da, to je bil res posrečen izraz: vseč mi je, kar pade z jezika.» Brez zadrege je sodnemu zboru razložil, da sam sicer ljudi kritizira, dočim list «The Peoples» o njih razširja najhujše laži.

Da bi svojo knjigo le razširil, je Churchill slednje ustanovil podjetje z imenom «Country Bumpkins», po domače približno «Landopomaranča», ki je na dveh največjih londonskih postajah kupila kioske in jih okrasila z Randolphovo knjigo.

OLGA RATEJ

BISERI LEPE MAE

V elegantni newyorški umetniški galeriji Parke-Bernet na 76. cesti je bila nedavno ena največjih dražb, kar jih pomenijo Newyorčani. Naprodaj so bile dragocene slike slavne Rose Rovensky, ki je pred meseci umrla. Bančni John R. Rovensky se je imenitno spredstavljal, z jasto se je odpravil po južnih morjih. Zato pa je bilo zbrana vsa elita, ki premore kaj pod palcem. Dame iz visoke družbe in take, ki bi rade postale, banke in industrialci, diplomati in broadwayske zvezde — Vse se je trlo okoli diamantov, biserov, dragocenega porcelana in izbrane srebrnine. Tokrat «turnir» ni bil bojišče razkošnih toalet, marveč debelih bančnih knjižic.

Dražba

